

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt III. Neapolitani regni vectigal à Pontifice recusatum. Aduentus Romam Heluetiorum. Palianum à Marco Antonio Columna absessum. Prælium Ecclesiasticis improsperum. Regis mandata Guisio tradita, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

stat ut repetamus quæ contigere Romæ, & in bello: quod ut asperum, sed necessarium nonnumquam instrumentum est ad honestam pacem consequendam; ita horridum, sed interdum necessarium argumentum est ad historiam texendam, de pacificis operibus ex instituto scribenti.

1557.

C A P V T III.

Neapolitani regni vectigal à Pontifice recusatum. Adventus Romam Heluetiorum. Palianum à Marco Antonio Columna obsessum. Prælum Ecclesiasticis improspere. Regis mandata Guisio tradita, ut Pontifici opitulaturus assisteret. Eius profectio Tybur, & Proregis Soram. Reportata ad Sanctum Quintinum ab Hispanis de Gallis victoria. Conditiones pacis propositæ à Cardinali Sanctæ Floræ, & à Prorege reiectæ. Eius consilium Romæ improvise occupandæ, sed irritum. Ministri Senatus Veneti & Ducis Florentini ad concordiam missi. Eorum operâ inter Caraffam Cardinalem & Proregem colloquium.

Appropinquante Principum Apostolorum festo die, quo regni Neapolitani vectigal Pontifici pendi debet, obtulit Prorex per Cardinalem Sancti Jacobi, patrum suum, se debito satisfacturum, ubi Pontifex tributum acciperet. Idcirco generalis Purpuratorum conventus habitus^a. Cumque aliqui auctores essent ut acciperetur, sed cum contestatione, & ita ut fraudi non esset devolutæ ad Pontificem beneficiariæ regni possessioni, ridiculum aliis visum est, quod beneficiarius vlllo pacto agnosceretur is, qui reipsa terras supremi Domini occupabat, & in quem idem supremus Dominus tamquam in perduellem bellum gerebat: nulum conspici detrimentum in repudiando tributo; quin potius maiorem dignitatem & securitatem. Atque ita effectum est: sed postea compositâ pace, opportunis cautionibus vectigal acceptum^b.

2 Paulò post tria Heluetiorum millia Romam pervenere 20. Julij. Neque Pontifex à quavis siue honoris siue amoris significatione se abstinuit, quò illos impelleret ad operam sibi nauandam, amicorum sollicitudine strenuam, non mercenariorum incuriâ languidam. Quoniam autem Marcus Antonius Columna, post alia illata damna, messem circa Palianum prædatus fuerat, oppido ad extremas angustias penuriamque redactò, eius recuperandi ardentem cupidus,

^a Acta Confistor. 19. Iulij 1557.

^b Acta Confistor. 25. Octob. 1557.

Rrr 3 non

1557.

non solum ad emolumentum suum, sed ad occupantium detrimentum eò Heluetij missi, vt vnà cum reliquis copiis Pontificis conarentur hostem exultantem coercere, & obsessorum angustias relaxare. Sed res eò deuenit, vt die 27. illius mensis commissio praelio, quamquam Heluetiorum virtus emicuisset, victoria penes Columnam fuerit; qui validius quàm gloriosius enses in Ecclesiam vibrans, eum Diuino consilio acuebat ignorans, vt exerceret postea in ampliori theatro, celsiori què dignitate pro Ecclesia, renouatà veterum triumphorum lætitiâ in ea vrbe, quæ tunc extimescebat ne ab eo recentium direptionum calamitas renouaretur.

Respirarunt à metu Romani aduentu Guisij, qui Petri Strozij reditu acceperat à Rege mandata, vt assisteret tutelæ Pontificis, cui nouæ & validæ suppeditiæ celeriter promittebantur. Quare Guisius relicto Piceno Tybur accessit, vt quasi aggerem Romæ præterderet; & Albanus vicissim cum suis copiis Soram se contulit, vt Columnæ auxilia suppeditaret.

In eo rerum statu 23. Augusti nuntij eiusmodi Romam delati sunt, qui spem omnem deiecerunt; sed animi celsitatem in Paulo, siue, vt aiebant alij, elationem deicere non potuerunt. Nuntiatum enim est, collatis inter Hispanos & Gallos signis apud S. Quintinum, Veromanduorum olim, nunc Picardiæ oppidum, à Gallis immanem cladem acceptam. Hinc Rex necessitate compulsus Guisium cum exercitu reuocabat ad se tuendum; permittebat què Pontificis arbitrio, vt cum hostibus quâcumque vellet ratione concordaret. Hunc lætissimum nuntium ab ipsis aduersariis Prorex accepit. Etenim permisso Pontificis rem illi nuntiavit Cardinalis Sanctæ Floræ per Alexandrum Placidum, qui sibi à secretis erat, & quasi strenas ab eo pacem petiit, iisdem conditionibus oblatas, quæ Septembri proximè superiori fuerant propositæ, cum ille pariter fortunâ satis prosperâ utebatur. Sed Prorex elatus tam felici rerum euentu, eas per contemptum & iracundiam repudiavit, conquestus cum Cardinali, quòd amorem in Regem professus id tibi consilij daret. Quin asseueravit, nolle se pacificationi consentire, nisi Paulus erratum suum fateretur in statuendo fœdere cum hostibus Regis Catholici, suam què iniustitiam in diuexandis hominibus Regi addictis; & nisi iisdem omnem libertatem, honorem atque pecuniam restituisset. Pontifex eò contrario affirmabat, se prius ad subeundam mortem, quàm ad hoc dedecus Pontificiæ Maiestatis esse paratum.

Decreuerat Prorex silentio Romam accedere, eam què, quippe impa-

imparatam ac deterritam, per noctis tenebras & soporem inuadere, sperans improviso impetu se illâ potiturum; & hac de causa post reiectas condiciones ad urbem cum copiis appropinquauit quingentis propè passibus præmissis Ascanio Corneo, aliisque militum præfectis, ut propius explorarent, quis esset urbis status. Sed alii alia nuntiantibus, & iis qui auctoritate pollebant affirmantibus, urbem vigiliis paratâque milite custodiri, noluit rem tantam aggredi.

6 Suauis, qui in hac vniuersa narratione tantummodò extimam rerum noticiam præ se fert, multisque in locis labitur, à me, quòd parum intersint, prætermittis, hîc affirmat, Albano rem prosperè cessuram fuisse, nisi defecisset illi animus, cuius defectui communiter adscriptum fuisse, quod ab incepto destiterit. Perinde quasi Momus iste de aliquo Tersite loqueretur, non de belli Duce, clarissimo inter eos qui sæculo superiori floruerunt, sæculo videlicet & in hac & ferè in quauis alia nobilium artium gloriâ nulli sæculorum secundo. Quinam ausus ille est narrare hanc opinionem tamquam communem, quando latere ipsum non poterat Commentarius Nauageri, qui tunc Romæ aderat Orator, qui que, commemoratis variis ea de re sententiis, nihil scripsit de hac credita animi penuria, duasque præterea sententias refert, quas hîc apponemus? Id igitur quod reuerà Albanum ab incepto remouerit, dicunt aliqui fuisse pietatem; ne infamem Borbonij victoriam ipse renouaret. Potissimè verò, quoniam cum apud se statuisset urbem quidem occupare, quòd Paulum suâ custodiâ coërceret, sed eandem à direptione subtrahere, adeoque bina stipendia pollicitus militem astrinxisset, ut ab ea direptione se abstineret; cognouit Germanos conspirasse, ad prædæ utilitatem datæ fidei iniunctoque vetito antehabendam: vnde pius imperator eo magis ab aggressione abhorruit. Nec equidem hanc illi laudem negauerim: sed alteram etiam rei causam comperio, quòd is consilium illud nimis obnoxium discrimini prudenter & ex vero existimauit; suspicatus fieri posse, ut fortis aliquis propugnatorum globus, quos propinquæ Strozij & Guilij copię fortasse suppeditassent, iniquo in situ ipsum adorirentur, ibique stragem suorum ederent, cum existimationis conditionisque potioris iactura. Dixi non solum *prudenter*, sed etiam *ex vero*; nam pro eo ac omnes Oratores sunt simul exploratores, Placidus, è Proregis castris regressus, exposuerat, obseruata à se fuisse quædam indicia memorati consilij: quapropter eâ nocte, quam rei tentandæ destinaret Albanus, & quâ suis à ducibus urbis statum speculandum curauerat, verum fuit id quod Ascanius Corneus, aliique cum eo renuntiarunt.

1557.

tiarunt, conspici suspitionis & apparatus argumenta: perpetuò si-
quidem sunt actæ vigiliæ, & in armis militari diligentia perstitum;
& Caraffa Cardinalis paratas semper ac ritè instructas custodias ha-
buit, per urbem ad lucem vsque in equo discurrens.

Iterum nec leuiter Suauis labi videtur, quasi deserto ante initam
pacem Pontifice Guisius discesserit; cum ex opposito is Romæ per-
stiterit vsque ad 19. Septembris, quo die, ab inita concordia quin-
to, urbem ingressus est Albanus Pontificem veneraturus; ea verò
Guisij mora haud modico fuit pactionibus emolumento, quemad-
modum patebit.

Quare Pontifex intentus pacificationi, quæ sibi citra iacturam
ac dedecus quietem ac securitatem pareret, ad operam Venetæ Re-
publicæ conuertit animum; optime gnarus, quantum illa & com-
munis & propriæ vtilitatis studio pacem & ius Italiæ cuperet, ita ve
nullius potentia Principis alteri aut eriperet suum, aut adimeret li-
bertatem imperandi in suo. Ad id vsus est Pontifex Triultio, quem
paulò antè inter Purpuratos cooptarat, sicuti dictum est, quique
nondum Venetiis discesserat. Ac planè Philippus Rex, veritus pa-
riter, ne recens ad S. Quintinum victoria potuisset ob suspitionem
aduersum se commouere Principes sponte suâ neutrò propensos,
pluribus per eam sibi auctis quàm occisis hostibus, perinde ac in vi-
ctoria Ticinensi, aliisque similibus euenerat, ad eum Senatum lega-
rat Franciscum à Valentia, ex S. Ioannis equitibus, qui prosperum
euentum prælij, simulque moderati animi sui consilium significaret,
nimirum, se ad amplificandam ditionem suam nequaquam aspira-
re; quin tunc vel cum maximè paratum sese offerre ad restituendas
Pontifici terras occupatas, vbi is per æquas pactiones ad quietem
Italiæ conspiraret. Idcirco statuit Senatus Venetus ad id transigen-
dum mittere Franciscum Frumentum, vnum ex iis qui sibi erant
à secretis^e. Nec minori sollicitudine idem promoturus Auera-
dus Medicus missus est à Florentiæ Duce, cuius nimirum intere-
rat teneras adhuc sui Principatus radices tepore pacis fouere.
Vtriusque administri cohortationibus inexpugnabilis obsurdesce-
bat Albanus, cui nimis absouum videbatur, sibi, illud virium for-
tunæque fastigium supergresso, concordandum esse per æqualita-
tem conditionum, nullo ex reportatis victoriis excerpto fructu.
Sed à conciliatoribus ostensum illi est, tunc hostem maximè for-
midabilem euadere, cum idem ex victoris potentia simul ac duritia
in desperationem præceps ruit: in comperto esse, Pauli ingenium
vehemens, & frangi nescium: quâ rerum peruersione perturbaret
ditio-

^e Vita Com-
mendoni
Card. manu-
scripta ab
Antonio Ma-
ria Gratia-
no.

ditiones Regis & Italiam, si, quod mustitabat, re conficeret, tutum in locum se conferens, & relictis custodia Gallorum, & præsentis adhuc Guisij, Româ & reliquis vrbibus Ecclesiastici principatus. Non esse putandum, id ex eo non futurum, quòd Pontifici perniciosum illud ipsum agnosceretur. Non semper homines prudenter agere: sæpè commotionem animi & iracundiam potissimè quoddam esse furoris genus, quod homini tamquam ingens bonum proponit ingens detrimentum, modò id vehementer lædentem lædat. Hæ rationes, adiecto robore & auctoritate sequestrorum (qui si repulsam tulissent, poterant per suspensiones alienari, ac tandem in aduersarios commutari) Albanum pertraxerunt, vt ad colloquium cum Caraffa Cardinali veniret ad Cauas, oppidum Columnensium, à Prorege occupatum. Eò igitur Caraffa se contulit octauo Septembris, Cardinalibus Sanctæ Floræ ac Vitellio comitantibus: cum par esset, velle spiritus flammam extingueret, qui eam excitarat & aluerat.

C A P V T I V.

Duplex pactio formæ, altera publica, altera arcana, à Caraffa Cardinali ac Prorege confecta. Huius Romam aduentus, & quo pacto à Pontifice idem exceptus. Guisij profectio. Legationes destinatae, Caraffæ ad Philippum Regem, & Triuulij ad Henricum.

REi difficultas in causa Marci Antonij Columnæ vertebatur. Etenim Pontifex obfirmato erat animo, ne illum, aliosque subditos suos iam proscriptos, pacificatio complecteretur. Albanus contrà ignominia ducebat Regi, si etiam post victoriam præcipua belli causæ omnino cederet. Post longam altercationem duæ pactio formæ compositæ (quod ignorauit Suauis) altera publica, occulta altera, vtraque Pontifici nota; sed occulta^a vsque adeò ab illo dissimulata, vt ne Vitellio quidem illius se conscium indicare voluerit. Concordiam igitur inierunt Caraffa & Albanus, pro amplissimis facultatibus, quas Cardinali signarat Pontifex^b eodem die octauo Septembris, & Albano Rex 26. Iulij eiusdem anni 1557. Pacta verò eam præ se tulerunt indemnitate tum rei tum existimationis Pontificiæ, vt ex ipsorum tenore, sicuti Suauis ipse fateri cogitur, nihil ille minus quàm bello victus videri potuerit. Tam forte formidatumque tegumen Pontificibus superest, tametsi cetera indefensis, S. Petri paludamentum; & vsque adeò fal-

^a Fuisse vtrumque notum Pontifici, colligitur præter alia ex litteris Ducis Paliani ad Caraffam Cardinalem per eos dies, apud Pamphilios.
^b Extant in monumentis apud Burghesios, vbi etiam pactioes publicæ & arcanae insunt.

Pars II.

Sff

sus